

.....

Pieczęć szkoły/placówki

PRZYKŁAD DOBREJ PRAKTYKI
do opublikowania na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Olsztynie

Informacja ogólne

Nazwa szkoły/placówki zgłaszającej	Przedszkole „Jedyneczka” w Morągu	
Adres szkoły/placówki	14-300 Morąg ul. 11 Listopada 11	
Dane teleadresowe:	Telefon:	89 757 43 55
	Adres e-mail:	przedszkolejedyneczka@morag.pl plmorag@wp.pl
	Strona www:	przedszkolejedyneczka.edupage.org
Imię i nazwisko dyrektora szkoły/placówki	Ewa Falkowska	
Imię i nazwisko autora/autorów dobrej praktyki	Elżbieta Wiśniewska Dorota Krajewska	
Tytuł/nazwa przedsięwzięcia	„Serduszka i tajemnice przyrody”	
Zakres działania: (odpowiednie zaznaczyć)	Edukacja	
	Wychowanie	*
	Profilaktyka	*
	Opieka	
	Organizacja i zarządzanie	
	Inne obszary (określić jakie)	

Informacje o przykładzie dobrej praktyki**1. Cel podjętego działania.**

Celem innowacji „Serduszka i tajemnice przyrody” było stworzenie warunków do bezpośredniego, świadomego i emocjonalnego kontaktu dzieci z przyrodą, wspierającego ich rozwój poznawczy, społeczny, emocjonalny i sensoryczny. Projekt odpowiadał na aktualne potrzeby dzieci, szczególnie tych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, poprzez działania oparte na uważności, eksploracji i relacji z otaczającym światem.

2. Opis dobrej praktyki.

Innowacja była realizowana w ciągu całego roku szkolnego 2024-2025 w grupie przedszkolnej „Serduszka” – dzieci 5-6 letnie. Skupiała się na wielozmysłowym poznawaniu przyrody oraz budowaniu wrażliwości ekologicznej i emocjonalnej. Wybrane działania, które stanowiły o jej wartości:

Zajęcia terenowe i obserwacje przyrodnicze - regularne wyjścia do parku miejskiego, spacer, dokarmianie ptaków, tropienie śladów, prowadzenie doświadczeń i quizów ekologicznych (np. z okazji Dnia Ziemi).

Zabawy sensoryczne z materiałem przyrodniczym - integracja z darami natury poprzez dotyk, zapach, strukturę (liście, kasztany, szyszki), a także tworzenie prac plastycznych inspirowanych warunkami atmosferycznymi, z wykorzystaniem darów przyrody.

Udział w akcjach ekologicznych i prospołecznych - „Dzień Drzewa”, sadzenie roślin w ogrodzie przedszkolnym, tworzenie karmidełek dla ptaków, udział w happeningu z okazji Dnia Godności Osób z Niepełnosprawnością.

Integracja treści przyrodniczych z językiem, sztuką i matematyką - kodowanie tras tematycznych, tworzenie bajek przyrodniczych z elementami treningu uważności na potrzeby grupy, również udział w akcji międzyprzedszkolnej, w której napisaliśmy jeden rozdział do „przechodzącej książki”, gdzie poruszyliśmy wątek przyrody, tym samym nadając całej bajce wątek proekologiczny. Projektowanie przestrzenne, eksperymenty, działania plastyczne i literackie.

Zabawy rozwijające uważność – słuchanie odgłosów natury, obserwacje z lupami i lornetkami, rytuały codzienne wspierające samoregulację, elementy jogi i treningu uważności (np. podczas Ogólnopolskiego Tygodnia Uważności).

Udział w konkursach i wernisażach – twórczość inspirowana naturą, nagrody dla dzieci: I miejsce w konkursie Marzanna, grupowy występ muzyczny z okazji pierwszego dnia wiosny przed publicznością w Morąskim Domu Kultury, I miejsce w konkursie plastycznym „Baśniowy świat Andersena”, „Zapobiegajmy pożarom” – konkurs plastyczny zorganizowany przez Związek Ochotniczych Straży Pożarnych RP w Morągu, II miejsce oraz wyróżnienie na szczeblu powiatowym, eliminacje do konkursu ogólnopolskiego, „Leśne opowieści” – udział w gminnym konkursie recytatorskim.

Wycieczka edukacyjna – „Zagroda Ziołowy Dzbanek” jako forma poznania permakultury i życia w zgodzie z rytmem natury.

Organizacja konkursu fotograficznego „Jesienne opowieści w obiektywie” – dzieci, wspólnie z rodzinami, dokumentowały piękno jesiennej przyrody, ucząc się uważnego patrzenia i twórczego wyrażania swoich obserwacji. Konkurs był okazją do wspólnego działania, budowania więzi i rozwijania wrażliwości estetycznej.

Doposażenie kątek edukacyjnych – w ramach innowacji zakupiono nowości wydawnicze, które wzbogaciły przestrzeń czytelniczną o atlasy, albumy oraz opowieści przyrodnicze dostosowane do wieku dzieci. Książki pozwoliły dzieciom poznawać świat natury w sposób dostępny i atrakcyjny. Wzbogacono również kącik gier o planszówki i zestawy kart tematycznych związanych z przyrodą, stały się one inspiracją do rozwijania wiedzy przyrodniczej, a jednocześnie ćwiczyły umiejętności społeczne, takie jak współdziałanie, czekanie na swoją kolej i zdrowa rywalizacja. Tego rodzaju aktywności rozwijały zainteresowania poznawcze, a także pomagały w wyciszeniu i samoregulacji.

3. Opis uzyskanych efektów (np. efekty, które powstały w wyniku realizacji projektu/działania)

Realizacja innowacji przyniosła szereg efektów wychowawczo-dydaktycznych, które objęły zarówno rozwój dzieci, jak i wzbogacenie jakości pracy nauczycieli i relacji z rodzicami:

Wzrost wrażliwości przyrodniczej i ekologicznej – dzieci zaczęły wykazywać autentyczne zainteresowanie światem natury, zadawały pytania, dostrzegały zależności w otoczeniu, opiekowały się roślinami oraz aktywnie uczestniczyły w akcjach ekologicznych.

Rozwój uważności, samoświadomości i zdolności do samoregulacji – dzięki codziennym rytuałom, kontaktowi z przyrodą oraz świadomie zaplanowanym aktywnościom sensorycznym dzieci nauczyły się rozpoznawać emocje, redukować napięcie i budować poczucie wewnętrznego bezpieczeństwa.

Poprawa funkcjonowania społecznego i wzrost empatii – poprzez współdziałanie w zadaniach badawczych i plastycznych, dzieci nawiązywały głębsze relacje rówieśnicze, rozwijały kompetencje komunikacyjne i uczyły się pracy zespołowej.

Zwiększenie poziomu integracji grupy – dzięki grom o tematyce przyrodniczej, zajęciom czytelnictwom oraz działaniom twórczym, dzieci o różnych potrzebach rozwojowych odnajdywały przestrzeń do współdziałania, zabawy i wspólnego przeżywania.

Wzrost ciekawości poznawczej i rozwój kompetencji kluczowych – wielozmysłowe eksplorowanie przyrody, zabawy badawcze i udział w konkursach rozbudzały naturalną potrzebę pytania, eksperymentowania i tworzenia. Dzieci rozwijały zasób słownictwa, umiejętności matematyczne, orientację przestrzenną i zdolność do wnioskowania.

Zwiększenie aktywności i zaangażowania rodziców – udział w konkursie fotograficznym i wspieranie dzieci podczas wydarzeń zewnętrznych, pogłębiały więź dziecko–rodzic–nauczyciel.

Wzbogacenie przestrzeni edukacyjnej placówki – zakup książek (atlasy, albumy, opowieści przyrodnicze) oraz nowych gier planszowych umożliwił pogłębioną pracę z treściami przyrodniczymi nawet w warunkach ograniczonej eksploracji plenerowej.

Poprawa jakości edukacji włączającej – innowacja dostosowana została do potrzeb dzieci ze spektrum autyzmu, ADHD i niepełnosprawnością intelektualną poprzez selektywne bodźcowanie, wprowadzenie pudełek sensorycznych i indywidualizację działań — co realnie wpłynęło na dobrostan całej grupy.

Wzmocnienie kompetencji nauczycieli – realizacja działań wymagała ciągłego refleksowania, konsultacji ze specjalistami i kreatywnego poszukiwania rozwiązań, co podniosło jakość pracy pedagogicznej i umiejętność elastycznego reagowania.

4. Wnioski z realizacji *(np. napotkane problemy i zdobyte doświadczenia)*

Realizacja innowacji była działaniem wymagającym, ale równocześnie bardzo rozwijającym, zarówno dla dzieci, jak i dla zespołu pedagogicznego. Było to przedsięwzięcie nie tylko edukacyjne, lecz przede wszystkim budujące relacje i wspierające procesy wychowawcze w sposób empatyczny i zindywidualizowany.

Wnioski:

- Kontakt z naturą, w dowolnej formie: bezpośredniej, sensorycznej, literackiej czy poprzez zabawę, ma realny wpływ na rozwój emocjonalny i społeczny dzieci, wspiera samoregulację oraz buduje poczucie sprawczości.
- Integracja treści przyrodniczych z obszarami językowymi, matematycznymi i artystycznymi podnosi efektywność uczenia się, szczególnie u dzieci o różnych profilach poznawczych.
- Działania proekologiczne i oparte na uważności umożliwiają kształtowanie kluczowych kompetencji emocjonalnych: empatii, samoświadomości, zdolności do refleksji.
- Włączenie rodziców i środowiska lokalnego wzmacnia przekaz edukacyjny, buduje wspólnotę wychowawczą oraz sprzyja identyfikowaniu się rodzin z wartościami reprezentowanymi przez placówkę.

Wyzwania:

- Specyfika grupy „Serduszka”, różnorodność wiekowa, obecność dzieci ze spektrum autyzmu, ADHD, niepełnosprawnością intelektualną, wymagała indywidualizacji działań, dużej uważności na potrzeby, elastyczności w planowaniu i cierpliwości w procesach integracyjnych.
- Trudności organizacyjne, niemożność realizacji niektórych działań, np. spotkań z zaproszonymi gośćmi, wynikała z ograniczonej tolerancji dzieci wobec osób obcych i nowej sytuacji społecznej. Wymagało to poszukiwania alternatywnych form kontaktu z wiedzą - książki, filmy edukacyjne, materiały tematyczne.
- Problemy sensoryczne, kąciki przyrodnicze, mimo dobrych intencji, nie mogły funkcjonować w tradycyjnej formie ze względu na nadmierne pobudzenie i niszczenie materiału przez niektóre dzieci. To wyzwanie stało się jednak początkiem nowego rozwiązania - pudełek sensorycznych, które służyły nie tylko eksploracji, ale i regulacji napięcia emocjonalnego.
- Pogoda jako czynnik ograniczający, warunki atmosferyczne, szczególnie w sezonach chłodniejszych i deszczowych, wielokrotnie uniemożliwiały realizację działań plenerowych. Warto podkreślić, że dużym ograniczeniem była także troska ze strony rodziców, wielu z nich wyrażało niepokój o wychodzenie dzieci na zewnątrz w czasie niesprzyjającej pogody, nawet przy zastosowaniu środków ochronnych. Ich opiekuńczość, choć zrozumiała, wymagała dialogu i szukania kompromisów.
- Realizacja innowacji pozwoliła na pogłębienie wielu kompetencji w codziennej pracy nauczyciela:
- **Uważność na proces grupowy**, nauczyła nas obserwacji subtelnych sygnałów i reagowania z wyczuciem oraz empatią.
- **Elastyczność i kreatywność**, każdy dzień wymagał adaptacji założeń do aktualnych potrzeb dzieci i warunków pracy.
- **Kompetencje komunikacyjne**, budowanie relacji z dziećmi, rodzinami i zespołem specjalistów wymagało otwartości, konsekwencji i jasnej komunikacji.
- **Odporność psychiczna i refleksyjność**, realizacja innowacji w wymagającym środowisku pozwoliła lepiej zrozumieć swoje zasoby jako wychowawcy i rozwijać podejście oparte na szacunku, spokoju i relacyjności.

- **Dbłość o dobrostan**, projekt nauczył nas, że innowacja to nie efektowne hasło, lecz codzienne małe działania budujące bezpieczne i inspirujące środowisko edukacyjne.

5. Uzasadnienie dlaczego projekt/działanie jest przykładem dobrej praktyki (np. nagrody, wyróżnienia)

Innowacja pedagogiczna „Serduszka i tajemnice przyrody” stanowi przykład dobrej praktyki, ponieważ łączy wiele wymiarów rozwoju dziecka, odpowiedzialności nauczyciela i refleksyjnej edukacji przedszkolnej, prowadzonej w duchu uważności, relacji i zrozumienia dziecięcych potrzeb. W świecie pełnym bodźców, szybkiego tempa i presji oczekiwań, przedszkole ma być pierwszym środowiskiem edukacyjnym, które daje dzieciom przestrzeń na doświadczanie, bycie sobą i wzrastanie we własnym tempie. Edukacja przyrodnicza, szczególnie w wieku przedszkolnym pełni nieocenioną rolę. To dzięki niej dzieci uczą się zauważać, dotykać, zadawać pytania, obserwować zmiany i budować związek z otaczającym światem. Natura nie tylko edukuje, ale też reguluje emocje, daje ukojenie i sprzyja rozwojowi społecznemu. Działania nie były realizowane w idealnych warunkach. Wręcz przeciwnie, grupa była przestrzenią wielu wyzwań: dzieci o bardzo zróżnicowanych możliwościach poznawczych i emocjonalnych, potrzeba pracy indywidualnej, trudności organizacyjne, ograniczenia wynikające z niepogody, opiekuńczości rodziców, a także ograniczeń sensorycznych u dzieci. Jednak w tej właśnie rzeczywistości innowacja okazała się nie tylko możliwa, ale niezwykle skuteczna. Wnioski z realizacji pokazują, że udało się: zintegrować grupę, wdrożyć działania wspierające samoregulację, pogłębić edukację włączającą, zbudować relację dzieci z przyrodą.

To, co czyni innowację przykładem dobrej praktyki, to nie spektakularność efektów, ale ich autentyczność. Nie wszystko było możliwe, jednak wszystko, co się wydarzyło, wynikało z troski, refleksji i wiedzy. Nauczycielki w swoich działaniach nie były tylko realizatorkami programu, były przewodniczkami, obserwatorkami, czasem mediatorkami. Łączyły kompetencje merytoryczne z emocjonalnymi, wykazywały się gotowością do zmiany, dialogu, współpracy z rodzicami i specjalistami.

Dzięki kontaktowi z naturą, bezpiecznemu, mądrym i dozowanemu zgodnie z możliwościami dzieci, udało się nie tylko realizować cele edukacyjne, ale też zadbać o dobrostan dzieci i nauczycielek. Przyroda okazała się przestrzenią integrującą, aktywizującą, wspierającą rozmowę o emocjach, współpracę i indywidualny rozwój.

Innowacja „Serduszka i tajemnice przyrody” to praktyka, która pokazuje, że prawdziwa zmiana w edukacji nie wynika z technologii, podręczników ani struktur, ale z uważności, relacji i dobrze zaplanowanego kontaktu z tym, co naturalne. To projekt, który może być inspiracją dla innych placówek, nie jako schemat do powielania, ale jako dowód, że kiedy pedagogika opiera się na rozumieniu dziecka, empatii i otwartości, wszystko jest możliwe.

Załącznik nr 1

Wyrażam zgodę na opublikowanie na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Olsztynie <https://www.ko.olsztyn.pl> przedstawionego przykładu dobrej praktyki.

.....
data, własnoręczny podpis autora/autorów

.....
Miejscowość, data
szkoły/placówki

.....
Pieczeń i podpis dyrektora